

VII. MEDZINÁRODNÁ PORADA REDAKTOROV FILOZOFICKÝCH A SOCIOLOGICKÝCH ČASOPISOV

BRATISLAVA — SMOLENICE, 24. — 28. X. 1983

V Domove vedeckých pracovníkov SAV v Smoleniciach prebiehala od 24. do 28. októbra porada hlavných redaktorov filozofických a sociologických časopisov európskych socialistických krajín. Organizátorov akcie — Ústav filozofie a sociológie Slovenskej akadémie vied, redakciu časopisu *Filozofia* a časopisu *Sociológia* — zaväzovala k dôkladnej príprave podujatia najmä skutočnosť, že túto významnú poradu (v poradí sedemnástu) organizovali po prvý raz.

Významná bola téma stretnutia — miesta a úlohy filozofických a sociologických časopisov v súčasnom ideologickom zápase. Hlavný redaktor časopisu *Filozofia*, akademik Vladimír Cirbes v hlavnom referáte zdôraznil, že zo závažnosti fundovaného teoretického zázemia pre účinnosť ideologickej práce vyplýva aj závažnosť pozície spoločenských vied v tejto oblasti. Osobitné významné miesto v ideologickej sfére spoločenského života prislúcha marxisticko-leninskej filozofii a sociológii.

Marxisticko-leninská filozofia plní v ideologických procesoch dvojakú funkciu: pomáha odstraňovať pozostatky duchovného dedičstva vykorisťovateľských spoločností a pomáha odstraňovať aj tie názory, postoje a kritériá, ktoré zastarali v dôsledku rozvoja socializmu. Podporuje progresívne tendencie a spolupôsobí pri uvoľňovaní produktívnej cesty k budúcnosti socialistickej spoločnosti. Svoju ideologickú funkciu môže filozofia plniť len ako organická súčasť marxizmu-leninizmu; to je základňa, na ktorej sa zjednocuje jej kriticko-poznávacia a revolučne-praktická funkcia.

Sociologické výskumy zasa poskytujú presné zistenia o tom, ako idey, hodnoty a normy socializmu prijímajú jednotlivé sociálne skupiny, ako pracujúci hodnotia pozitívne i negatívne javy v živote spoločnosti, ako posudzujú proces realizácie rozhodnutí straníckych a štátnych orgánov v každodennej práci atď. Informácie a analýzy tohto druhu sú nezastupiteľným predpokladom objektívneho poznania odrazu sociálnej reality vo vedomí ľudí, a tým aj jedným z dôležitých predpokladov pre efektívne riadenie ideologických procesov.

Akademik Vladimír Cirbes v hlavnom referáte upozornil tiež na to, že nové dimenzie ideologickej práci vtlačá súčasná etapa výstavby rozvinutej socialistickej spoločnosti. Iné závažné a naliehavé úlohy pre ideologickú prácu, a tým aj pre marxisticko-leninské spoločenské vedy, vyplývajú zo skutočnosti, že výstavba socializmu prebieha v podmienkach triedne rozdeleného sveta. Na niektoré zvláštnosti ideologického boja upozornil v rámci diskusie o myšlienkach hlavného referátu vedúci sovietskej delegácie prof. V. S. Semjonov. Filozofické a sociologické časopisy majú podľa jeho názoru pomôcť vytvoriť priestor pre pozitívne formulovanie vlastných pozícií v konfrontácii s našimi ideologickými protivníkmi. Pozitívny výklad vlastného stanoviska je účinnejším východiskom pre diskusiu ako prostá kritická reakcia na názory oponentov.

O niektorých aspektoch ideologickej práce v Poľsku hovoril profesor T. Jaroszewski. Zdôraznil predovšetkým potrebu bojovať proti snahám o svestonázorový synkretizmus a proti antihumanizmu. Ďalší diskutujúci, šéfredaktor moskovského časopisu *Filosofskije nauki*, profesor Gott rozšíril toto stanovisko o názor, že v ideologickom boji je potrebné venovať mimoriadnu pozornosť prírodným vedám. Filozofickým otázkam prírodných vied sa totiž ešte stále nevenuje dostatočná pozornosť. Dr. H. Klimaszewski z Nemeckej demokratickej republiky upozornil na potrebu dôkladnejšie než doteraz rozpracovávať koncepciu rozvinutého socializmu a skúmať hybné sily vývoja socialistickej spoločnosti. Sovietsky delegát I. S. Filippov vyjadril názor, že v ideologickom boji zastáva významné miesto sociológia, pretože sa bezprostredne spája so spoločenskou realitou a umožňuje v oblasti kontrapropagandy využívať sociálnu analýzu rozporov súčasnej kapitalistickej spoločnosti.

E. Kéri (MER) hovoril o úlohe socialistickej kultúry pri výchove nového človeka. Ion Iordachel (RSR) uvažoval o ideológii ako spôsobe racionalizácie záujmov, J. Borgosz (PLR) zasa vyjadril názor, že boj za mier, ktorý stojí na prvom mieste v našich úsilíach, kladie nové úlohy aj pred filozofiu a sociológiu.

Osobitnú pozornosť účastníci venovali príspevku filozofických časopisov k riešeniu najzávažnejších teoretických problémov. V zásade prijali stanovisko hlavného referátu, podľa ktorého uplatniť požiadavku kvality a efektívnosti na úseku filozofického a sociologického bádania znamená vytvárať predpoklady pre rozvoj tvorivého myslenia.

Dôležitou časťou každej porady redaktorov filozofických a sociologických časopisov socialistických krajín sú stretnutia venované vzájomnej výmene skúseností z redakčnej práce jednotlivých časopisov. Počas smolenického stretnutia sa jeho účastníci dohodli na pravidelnej medziredakčnej výmene informácií, na príprave spoločných monotematických čísel filozofických a sociologických časopisov, na výmene delegácií atď. Diskutovalo sa aj o možnej účasti zástupcov marxistických časopisov z nesocialistických krajín a z Juho-slávie a o ďalších problémoch.

Ďalšie stretnutie redaktorov filozofických a sociologických časopisov sa uskutoční v Maďarskej ľudovej republike. Predbežne sa navrhlo niekoľko tém, ktorých prerokovanie prichádza do úvahy na nasledujúcej porade: *Sociálno-filozofické problémy boja za mier a spoločenský pokrok, Úloha filozofie a sociológie pri formovaní socialistického človeka, 100. výročia narodenia Györgya Lukácsa*. Napokon sa účastníci dohodli — ako to vyplýva aj z komuniké — na téme *Úloha socialistickej spoločnosti v historickom rozvoji ľudstva*.

Účastníci XVII. medzinárodnej porady redaktorov filozofických a sociologických časopisov socialistických krajín prijali na záver stretnutia komuniké, ktorého plný text uverejňujeme v rubrike Dokumenty v tomto čísle nášho časopisu.

Dalimír Hajko

SEMINÁR K AKTUÁLNYM PROBLÉMOM

V dňoch 20.—21. júna 1983 usporiadal ÚFS SAV v Dome vedeckých pracovníkov v Smoleniciach interdisciplinárny seminár pod názvom *K metodologic-*